

Jaarverslag 2022

Op 29 november 2021 is de Stichting Struikelstenen gemeente Rheden opgericht. Het doel van de stichting is het plaatsen van struikelstenen ter nagedachtenis van de slachtoffers van het naziregime, en voorts al hetgeen daarmee verband houdt of bevorderlijk kan zijn. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en de leden van het bestuur staan ingeschreven bij het UBO-register.

Het bestuur bestaat uit Kuny Bouman (voorzitter), Jack van Liesdonk (penningmeester) en Sarien Shkolnik (secretaris).

De stichting heeft geen winstoogmerk. Sinds februari 2022 heeft de stichting een zakelijke rekening bij de ING en op 4 maart 2022 ontving de stichting de ANBI status van de Belastingdienst.

In 2021 heeft de stichting een startsubsidie ontvangen van de gemeente Rheden om een stichting op te richten. Een tweede subsidie heeft de gemeente verstrekt voor de ceremonie rondom de plaatsing van de struikelstenen in Dieren op 30 september 2022.

De Buurtschap van Dieren nam het besluit de struikelstenen die in Dieren worden geplaatst te bekostigen.

Bestuur

Het bestuur is vier keer bijeen geweest in april, juli, oktober en december. De begroting voor 2022 is vastgesteld, en een eerste visie en actieplan is ontwikkeld met begeleiding van bureau Viertel in Nijmegen. Deskundigheidsbevordering vond plaats in de vorm van het bezoeken van een lezing bij het Joods Historisch Museum over de Arolsen Archieven en een gesprek met Günther Demnig in het Goethe Instituut.

Werkgroep

Voor het inhoudelijke onderzoekswerk en de organisatie van de ceremonie is een werkgroep ingericht. In 2022 bestond de werkgroep uit Anita Matser, Nettie Dekker en de leden van het bestuur. In september is ook Jaap Huurman toegetreden. De werkgroep maakt gebruik van de door de Oudheidkundige kring Rheden Rozendaal opgestelde lijst van Joodse slachtoffers uit de tweede wereldoorlog. De werkgroep is vijftien keer bij elkaar geweest.

De website (struikelstenen-rheden.nl) is tot stand gekomen met medewerking van studenten van de opleiding Media Vormgeving van ROC Aventus.

Op 30 september 2022 zijn de eerste zeven struikelstenen onthuld in Dieren. Drie andere stenen worden in 2023 in Dieren gelegd. De ontvangst en ceremonie vonden plaats in de Dierense Sjoel. Tijdens de onthulling van de stenen hebben verschillende verwanten toegelicht wie degenen waren voor wie de stenen zijn geplaatst. Veel verwanten gaven na afloop schriftelijk aan dat zij de dag en de plaatsing van de stenen zeer gewaardeerd hebben. Een uitgebreide evaluatie door de werkgroep vond plaats en op grond daarvan is een stappenplan opgesteld dat in de voorbereiding van volgende ceremonies benut kan worden.

Discussie

Een belangrijk onderwerp waar veel aandacht naar uitging in 2022 is de vraag voor wie er struikelstenen worden gelegd. Leden van de werkgroep gaven aan dat zij vinden dat de stichting alleen voor Joodse slachtoffers van het naziregime stenen zou moeten plaatsen. Er waren ook stemmen uit de samenleving die daarvoor hebben gepleit. Er heeft een gesprek plaats gevonden onder leiding van de burgemeester van de gemeente Rheden om de verschillende standpunten uit te wisselen.

Punt van onderzoek was of de kunstenaar die het project Struikelstenen heeft bedacht van meet af aan alleen de joodse slachtoffers voor ogen had of alle slachtoffers van het naziregime. Voor het eerste is geen bewijs gevonden. Wel is bekend dat Günther Demnig zijn project startte met een verwijzing naar Roma en Sinti, de eerste steen plaatste voor Jehova's getuigen en zelf een brede doelgroep beschrijft voor wie stenen geplaatst

kunnen worden. In andere Europese landen blijkt deze discussie niet te leven en wordt de brede beschrijving van de doelgroep toegepast.

Eind 2022 heeft het bestuur van de stichting besloten dat de statuten ongewijzigd blijven maar in het werkplan voor de komende twee jaren opneemt dat de stichting actief onderzoek zal doen naar de doelgroep Joodse slachtoffers van het naziregime (op basis van de lijst van de Oudheidkundige kring Rheden-Rozendaal) en Roma en Sinti. Voor andere slachtoffers hanteren we een passief beleid. Desalniettemin heeft een lid van de werkgroep toch besloten haar werkzaamheden eind 2022 te beëindigen.

Dank aan allen die een bijdrage hebben geleverd in 2022.

Het bestuur van de stichting wil haar dank uitspreken aan allen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van de stichting, de website en de ceremonie in september. Het betreft notaris `Petra Heuff van Notariskantoor Den Hartog Heuff, de studenten en hun docent van opleiding Media Vormgeving, de medewerkers van de gemeente Rheden, de burgemeester, de Buurtschap en de Oudheidkundige Kring en in het bijzonder ook de Dierense Sjoel, Klaas Pieter Plantinga en Lenie Adolfsen-Overeem voor hun muzikale bijdrage tijdens de ceremonie en de leden van de werkgroep voor het vele werk bij het onderzoek voor en de organisatie van 30 september! Heel veel dank aan jullie allen, zonder jullie royale bijdrage hadden wij de onthulling van de zeven struikelstenen in Dieren niet kunnen realiseren!

Na vaststelling van dit jaarverslag wordt het gepubliceerd op de site.

Het bestuur: Kuny Bouman, Sarien Shkolnik, Jack van Liesdonk